

Nr 151

Av fru **Gärde Widemar** och fru **Hamrin-Thorell**, om utredning rörande prostitutionsproblemet.

Prostitutionen är ett samhällsproblem, som för de större städerna blivit allt svårare att bemästra, särskilt som tendensen blivit att kvinnor i allt yngre åldrar ägnar sig åt prostitution och att pojkprostitutionen ökar. De undersökningar, som gjorts såväl i Stockholm som i Göteborg, visar att det icke är ovanligt att flickor i 14—16-årsåldern prostituerar sig. Nästan undantagslöst är dessa flickor psykiskt skadade och har vuxit upp under bedrövliga förhållanden. Bostadsbristen och dålig orientering i storstadslivet samt den lätthet varmed sprit nu kan erhållas är faktorer som medverkar till att dessa unga flickor, som ofta är från landsorten, prostituerar sig och kommer i händerna på sutenörer och andra kriminella element.

Från samhällets sida har prostitutionen sedan lång tid tillbaka varit föremål för övervakning och ingripanden. Den lag som därvid tillämpats har varit den s. k. lösdrivarlagen, som dock under de senaste decennierna varit föremål för stark kritik, inte minst från riksdagens sida. 1948 års lösdriveriutredning föreslog lagens upphävande, då denna — tillämplig endast på medellösa personer utan arbete och fast bostad — ansågs i hög grad som en klasslagstiftning. 1950 års höstriksdag beslöt dock att lagen tills vidare skulle bibehållas bland annat i avvaktan på psykopatvårdsutredningens betänkande. I januari 1951 utfärdade inrikesdepartementet en promemoria, som gick ut på att lösdrivarlagen skulle tillämpas restriktivt och med urskillning. Detta har också sedan dess skett i varje fall i Stockholm.

Hur man skall komma till rätta med det asociala skikt, som de prostituerade och sutenörerna utgör, och hur man skall kunna minska prostitutionens omfattning och hejda rekryteringen till denna är enligt vår uppfattning ett av våra viktigaste sociala problem. Den primära orsaken till prostitutionen är givetvis efterfrågan på de prostituerade, och det synes som ett länge förbisett problem att inte genom upplysning eller på annat sätt försöka komma åt även kundkretsen. Att lösdrivarlagen icke längre är något lämpligt instrument för att lösa det komplex av frågor, som sammanhänger med prostitutionen, är uppenbart. Helt andra åtgärder synes böra vidtagas både i lagstiftningsväg och på det sociala området. Hela problemet, vilket omfattar inte endast de kvinnliga prostituerade och deras kun-

der utan också sutenörerna samt även de pojkar, som prostituerar sig, bör göras till föremål för en grundlig utredning. Noggranna klientundersökningar ur såväl medicinsk, psykologisk som social synpunkt bör göras både av de prostituerade och av deras kunder.

En sådan utredning skulle framlägga förslag om lämpliga åtgärder som bör vidtagas från samhällets sida. Vi vill här endast framhålla några synpunkter, som därvid torde beaktas. Övervägas bör, om prostitutionen såsom sådan skall kriminaliseras, i vilket fall båda parterna enligt vår uppfattning bör drabbas av samma ansvar. I det förslag till ny brottsbalk som framlagts och som ännu icke kommit under riksdagens prövning föreslås straffansvar för »inbjudan till otukt», vilket skulle innebära straffpåföljd inte endast för den kvinnliga parten, som utbjuder sig på gatan, utan också för den manliga parten, som på offentliga platser söker kontakt med kvinnor för att mot ersättning förmå dem till otukt. Gränsdragningen kan här givetvis bli svår mellan legitima och illegitima kontakter. Att polisen skall ha rätt att ingripa mot gatuprostitutionen som sådan synes oss uppenbart. En utbyggnad av poliskåren i de större städerna förefaller även nödvändig samtidigt som man inför ökade polisiära befogenheter. Det kan ifrågasättas, om inte kvinnlig polis här skulle ha en speciell uppgift.

På det sociala området måste stor uppmärksamhet ägnas åt vilka hjälpåtgärder som kan vidtagas för att på ett tidigt stadium taga hand om de flickor som råkat in i prostitutionen. För dessa flickor borde förordnas övervakare med goda resurser för att kunna återföra dem till ett normalt liv. Samhället måste här tillhandahålla möjligheter till yrkesutbildning och arbete samt bättre bostadsförhållanden. Att som nu ofta sker släppa ut flickorna från ungdomsvårdsskolor utan tillräckliga möjligheter att återanpassa sig i samhället är meningslöst. Efter en kort tid är de i allmänhet tillbaka i sitt gamla gäng och fortsätter på samma sätt som förut. På ungdomsvårdsskolorna skulle klientelet dessutom kunna differentieras på annat sätt än som nu sker. Eftervården av de flickor, som en gång hamnat i prostitutionen, måste utsträckas så lång tid att de i möjligaste mån hindras från återfall. Erfarenheterna har visat att många av dessa flickor då de fått *tillräcklig* hjälp kunnat återföras till ett sunt liv. Vi vill också ifrågasätta, om inte ett förbud för ungdomar under 18 år att utan målsmans sällskap besöka vin- och spritrestauranger efter viss tid på kvällen skulle vara ett led i det förebyggande arbetet. Redan nu finns det förbud att servera sprit, vin och starköl på restauranger till ungdomar under 18 år. Det vore önskvärt, att denna bestämmelse blev föremål för effektiv kontroll.

Ett studium av förhållandena i andra länder kan måhända ge vissa uppslag utöver vad vi här anfört.

Med stöd av vad ovan anförts får vi härmed hemställa,

att riksdagen måtte besluta att i skrivelse till Kungl. Maj:t begära tillsättande av en utredning — med juridisk, social och medicinsk sakkunskap — med uppdrag att framlägga förslag till åtgärder ägnade att effektivt komma till rätta med prostitutionsproblemet.

Stockholm den 22 januari 1958

Ingrid Gärde Widemar

Ruth Hamrin-Thorell
